

Rekenkamercommissie Gemeente Landsmeer

uw brief van: 15 oktober 2021
uw kenmerk: Aanbieding concept rapport duurzaamheid
ons kenmerk: 402443502003218 behorende bij zaak: 25551-2021
datum: 2 december 2021
onderwerp: Bestuurlijke reactie concept rapport duurzaamheid

Geachte heer De Koning,

Wij hebben uw rapportage 'Onderzoek naar de realisatie van de duurzaamheidsambities van de gemeente Landsmeer' ontvangen. Wij gaan graag in op het onderzoek dat u heeft uitgevoerd en de aanbevelingen die u de raad doet.

Realisatie duurzaamheidsvisie na bezuinigingen

De centrale vraag van uw onderzoek luidt 'hoe ver is de gemeente Landsmeer met de realisatie van de duurzaamheidsvisie en hoe verhoudt zich dat met de huidige opvattingen over duurzaamheid en door andere gemeenten ondernomen activiteiten?'. Bij aanvang van uw onderzoek bent u erop gewezen dat er sinds de vaststelling van de duurzaamheidsvisie is bezuinigd op het gebied van duurzaamheid. In 2020 heeft de raad bij het doorvoeren van deze bezuinigingen een heldere opdracht gegeven: voer alleen datgene uit dat wettelijk verplicht is. De overige taken zijn stil komen te liggen. Wij delen dan ook uw algemene constatering dat de ingezette bezuinigingen ervoor hebben gezorgd dat de duurzaamheidsambities op dit moment niet volledig realiseerbaar zijn.

Bevindingen

In dit onderzoek naar duurzaamheid wordt niet alleen onderzoek gedaan naar de realisatie van de duurzaamheidsvisie, maar wordt ook informatie en advies gegeven over alternatieve energiebronnen. U geeft aan desk research te hebben gedaan naar het klimaatprobleem en de daarvoor gesuggereerde oplossingen. Wij vragen ons af hoe dit inhoudelijke deel van het onderzoek ziet op de vraag of het geld van de gemeente zinnig, zuinig en zorgvuldig is besteed. In hoeverre is hier de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid getoetst?

Wat daarnaast opvalt aan uw rapport is dat er veel stellingen zijn opgenomen welke weinig of niet zijn onderbouwd. Op pagina 8 somt u bijvoorbeeld de vier hoofddoelstellingen uit de Uitvoeringsnota op welke invulling dienen te geven aan de doelstelling 'Gemeentelijke organisatie in 2025 energieneutraal'. Naar uw mening wordt met deze doelstellingen onvoldoende waargemaakt dat de gemeentelijke organisatie in 2025 klimaatneutraal zal zijn. Deze uitspraak wordt vervolgens niet onderbouwd met een berekening of een uitleg op welke fronten de doelstellingen tekort zouden schieten. Ook in een aantal aanbevelingen die u de raad doet, ontbreekt een heldere onderbouwing.

Aanbevelingen

In uw onderzoeksrapport doet u de gemeenteraad een vijftal aanbevelingen. Wij gaan hieronder in op iedere aanbeveling.

1. Het college te vragen de Duurzaamheidsvisie te heroverwegen en daarbij haalbare klimaatambities te definiëren, de doelstellingen meetbaar te beschrijven en streefwaarden aan te geven. Daarbij lijkt het zinvol onderscheid te maken in de wijze waarop de gemeente, de doelen kan (helpen te) realiseren: door controle, beïnvloeding of lobby en voorlichting.

U doet de oproep om de duurzaamheidsvisie en klimaatambities te heroverwegen. Hoewel wij dit in algemene zin een goed advies vinden, knelt het hier door de bezuinigingen op het gebied van duurzaamheid. Een beperkt budget betekent namelijk ook een beperkte inzetbare capaciteit. De kostbare middelen die beschikbaar zijn, worden nu zo efficiënt mogelijk ingezet om de wettelijk verplichte taken uit te voeren. Het wijzigen van het beleid gaat ten koste van het daadwerkelijk verduurzamen van de gemeente Landsmeer. Daarnaast kan de financiële situatie van de gemeente in de toekomst wijzigen. De huidige duurzaamheidsvisie en uitvoeringsagenda geven in dat geval voldoende richting om niet-wettelijke taken weer op te pakken.

2. Het college te vragen het gemeentelijk vastgoed in 2023 op het niveau van het energielabel C te brengen dan wel stappen te ondernemen voor verkoop of sloop van het gemeentelijk onroerend goed met vervangende nieuwbouw.

Het gemeentehuis beschikt over energielabel C en voldoet daarmee aan de wettelijke plicht. Het is onbekend welk effect verkoop of sloop van het gemeentelijk onroerend goed heeft. Hier is in uw rapport niets over doorberekend of uitgewerkt. Voor zover het gaat om wettelijke verplichtingen voor al het (overig) gemeentelijk vastgoed, zal dit meegenomen worden in de te maken keuzes in het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP).

3. Het college ter vragen bij het overleg met de woningcorporaties over de prestatieafspraken ter sprake te brengen of sloop/nieuwbouw van corporatiewoningen geen optie is, wanneer van de kant van de gemeente gestapelde en/of verdichte nieuwbouw mogelijk wordt gemaakt.

In uw onderzoeksrapport worden over de prestaties van woningcorporaties veel (negatieve) aannames gedaan zonder heldere onderbouwing. U gaat bijvoorbeeld uitgebreid in op het project 'Gortesloot' van Eigen Haard waarvan u de resultaten als teleurstellend beschrijft. U concludeert dat het de vraag is of corporaties op deze weg verder zullen gaan. Deze conclusie is erg kort door de bocht. Daarnaast stelt u dat woningen van vóór 1990 moeilijk te upgraden zijn naar het minimale niveau om van het gas af te kunnen en dat daarom het alternatief sloop/nieuwbouw een serieuze overweging verdient. De meerkosten daarvan zouden volgens u goed kunnen worden gemaakt door over te gaan op gestapelde bouw en verdichting van de bouw. Geen van deze uitspraken worden verder onderbouwd of doorberekend.

4. Het college aan te bevelen de mogelijkheden van aardwarmte en bodemenergie te laten onderzoeken, teneinde als gemeente Landsmeer een proportionele bijdrage te kunnen leveren in het kader van de Regionale Energie Strategie.

Bij deze maatregel stellen wij wederom de vraag hoe deze aanbeveling zich verhoudt tot de centrale vraagstelling van het onderzoek en de rol van de Rekenkamercommissie. Voor het onderzoeken van de mogelijkheden van aardwarmte en bodemenergie is momenteel geen budget. Wel wordt hier in regionaal verband onderzoek naar verricht.

5. Het college te vragen de in Hoofdstuk 6 bij de bespreking van het rekenkamerrapport van de gemeente Hoeksche Waard vermelde "best practices" (blz. 26) in overweging te willen nemen.

Het uitwisselen met en leren van goede ervaringen van andere gemeenten is altijd zinvol, mits daar voldoende capaciteit voor is. Ten overvloede wordt hierbij opgemerkt dat de gemeente Hoeksche Waard vele malen groter is dan de gemeente Landsmeer. Hetzelfde geldt voor de gemeenten die zijn opgenomen in de lijst van 'best practices'. Momenteel vindt overleg dan ook met name in de regio Zaanstreek-Waterland plaats. Daarbij ontstaan meteen mogelijkheden om gezamenlijk op te trekken en uit te voeren.

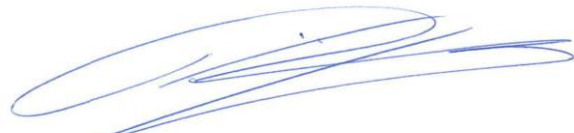
Uit de opgesomde voorbeelden van 'best practices' wordt momenteel het 'kiezen voor een participatieve aanpak in de warmtetransitie naar aardgasvrij' ingezet in de wijk Luijendijk-Zuid. Een aantal voorbeelden van de 'best practices' zijn bij voorbaat uit te sluiten omdat er een gebrek aan draagvlak is (het ontwikkelen van een windfonds) of er geen budget voor is (het inzetten op energieambassadeurs). De overige voorbeelden kunnen in overweging worden genomen.

Samenvattend zijn wij van mening dat de beperkte middelen die momenteel beschikbaar zijn, zo gericht mogelijk moeten worden ingezet om Landsmeer te verduurzamen. Dit doen we door in te zetten op realistische en haalbare projecten en door in gesprek te blijven met gemeenten in de regio. De door de raad vastgestelde duurzaamheidsambities - die ook wettelijk verplicht zijn – blijven daarbij leidend.

Met vriendelijke groet,
namens het college van burgemeester en wethouders van Landsmeer

L.A. (Léon) de Lange
Burgemeester

P.G. (Peter) Küppers
gemeentesecretaris